

Haplogrupa Piastów to R1b. Teoria normańska powraca

© Copyright by „Mediewalia.pl”, 7 kwietnia 2017.

Po raz pierwszy udało się ustalić haplogrupę chromosomu Y przedstawiciela rodu Piastów. Wywodzący się z niego książę mazowiecki Janusz III posiadał haplogrupę R1b. Nie jest ona typowa dla Słowian, co otwiera pole do manewru zwolennikom normańskiej teorii pochodzenia Piastów.

Szczałki książąt mazowieckich braci Janusza i Stanisława znajdują się w bazylice archikatedralnej św. Jana Chrzciciela w Warszawie. Przebadano je w ramach projektu „*Kultura funeralna elit Rzeczypospolitej od XVI do XVIII wieku*” prowadzonego przez prof. Annę Drążkowską z Instytutu Archeologii UMK.

Zęby oraz fragmenty kości udowej przekazano dr n. med. Andrzejowi Ossowskiemu i dr n. med. Annie Dniepenbroek z Zakładu Genetyki Sądowej Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie.

- Ze szkieletu księcia Janusza, a więc tego lepiej zachowanego, udało się wyizolować DNA z chromosomu Y i przyporządkować ten kod genetyczny do konkretnej haplogrupy, czyli zbioru podobnych do siebie DNA z chromosomu Y - ujawnił magazynowi Nowości dr hab. Tomasz Kozłowski, antropolog z UMK w Toruniu. - Badania były przeprowadzane w absolutnie sterylnych warunkach, kilkakrotnie powtarzane, nie pracował przy nich ani jeden mężczyzna, a koordynowała je dr hab. n. med. Iwona Teul, antropolog i anatom. Mamy więc stuprocentową pewność. Jest to haplogrupa R1b.

Haplogrupa ta jest charakterystyczna dla Europy północno-zachodniej i historycznie łączona z Germanami i Celtami, a nie Słowianami. W Polsce występuje w zdecydowanej mniejszości. Stan zachowania szczątków nie pozwolił oznaczyć konkretnego wariantu haplogrupy R1b, co pozwoliłoby określić miejsce pochodzenia Piastów bardziej dokładnie.

W świetle źródeł historycznych i archeologicznych normańska teoria pochodzenia Piastów nie ma w zasadzie żadnego ugruntowania. Brak jest śladów silnych oddziaływań wikingich w kulturze archeologicznej okresu budowy państwa polskiego. Źródła pisane nie znają tradycji

obcego pochodzenia, a imiennictwo dynastii jest słowiańskie. To zupełnie inna sytuacja niż na Rusi, gdzie wszystkie te skandynawskie ślady są naukowo dobrze rozpoznane.

Teoria normańska głównie opiera się na interpretacji imienia *Dagome*, jakim określono Mieszka I w jednym z dokumentów, jako pochodzącego od germańskiego *Dago*. Jest ona jednak wątpliwa. Językoznawcy odczytują ten zapis również jako *Tągoma* (w znaczeniu mocny, silny, krzepki). Mogło to być imię chrzestne po księciu Stodoran Tęgomirze.

Haplogrupa R1b nie oznacza wprost, że Mieszko I był wikingiem. Mogła ona zostać odziedziczona po przedśłowiańskich mieszkańcach Polski, lub przodkowie Mieszka mogli przybyć w okresie wczesnosłowiańskim i w X wieku już nie pamiętać swoich korzeni.

Księżęta Janusz i Stanisław zmarli młodo, obaj w wieku 24 lat (w 1524 i 1526 roku). Podejrzewano, że za ich zgonem mógł stać ktoś trzeci. W świetle badań antropologicznych przeprowadzonych w ramach projektu nie stwierdzono na szczątkach kostnych śladów użycia tępego narzędzia. Nie można za to wykluczyć ani potwierdzić użycia trucizny lub następstw „przepicia”. W przypadku Janusza mamy jednak do czynienia ze zmianami infekcyjnymi mogącymi świadczyć o gruźlicy kostno-stawowej - według Jana Długosza gruźlica była dziedziczną chorobą Piastów mazowieckich.

Publikacja naukowa zawierająca więcej szczegółów badania jest dopiero przygotowywana do druku.